

Ett modernt, miljövänligt och medmänskligt Linköping.

Miljöpartiets förslag till budget 2023

miljöpartiet
de gröna

Miljöpartiet i Linköping - budget 2023

Minska utsläppen	4
Använd el och värme smartare	4
Upphandling och konsumtion	5
Klimatanpassning	5
Nytt naturreservat	7
Närhet till natur	7
Investera i skog	8
Luftföroreningar	8
Miljöbrott	8
Mer grönska i staden	11
Ge lanthandlarna bra förutsättningar	13
Medborgarbudget för landsbygden	13
Samlingslokaler på landsbygden	13
Inför tvåläraresystem på fler skolor	15
Fritids till alla barn	16
Kraftigt utökad elevhälsa	16
Utred hur det dödliga våldet påverkat Linköpings skolor	16
Utveckla stödet till elever med särskild begåvning	17
Utveckla och klimatanpassa skolgårdar	18
Få ut fler personer i arbete - bryt utanförskapet	19
Utöka samarbetet med föreningslivet	19
Uppsökande verksamhet särskilt mot kvinnor	20
Utveckla SFI	20
Förbättra arbetssituationen för medarbetare inom socialtjänsten	22
6 timmar arbetsdag för anställda på socialtjänsten	22
Tidiga insatser för att fånga upp barn som far illa	24
Sluta skjut	25
Sociala måltider	26
Satsning på personalen	26
Smidig digital kommunikation för Linköpings medborgare	28
Stor digital satsning inom äldreomsorgen	28
Artificiell intelligens som ett verktyg för att minska arbetsbördan	28
Hallar för idrott	30
Utveckla ungdomsverksamheten	30
Finansiering	34
Miljöpartiets förslag på ändringsbudget	35

Ett modernt, miljövänligt och medmänskligt Linköping

I vårt Linköping går vi före i klimatarbetet. Här får människor vara med och bidra efter sin förmåga och barn kan känna framtidstro. För att komma dit behövs systemförändringar. Pengar som idag läggs på att sponsra verksamhet som ökar utsläppen vill vi istället lägga på barn och ungas välmående och infrastruktur som bidrar till den hållbara omställningen, inte tvärtom.

Vår vision är att på allvar ställa om till ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart samhälle. Linköpings kommun ska ta de nödvändiga stegen mot att uppfylla Parisavtalet och Sveriges miljömål. Ett grönt samhälle bygger på en helhetssyn - allt hänger ihop och är beroende av varandra. Vår ideologi utgår från tre solidariteter - med kommande generationer, med världens alla människor och med djur, natur och det ekologiska systemet.

I Miljöpartiets budget för 2023 visar vi hur vi tar oss i den riktningen. Vår politik ger ett jämlikare och mer rättvist Linköping där vi bryter segregationen och skapar ett gott liv för de som bor och verkar här. Samtidigt bygger vi en hållbar kommun som klarar klimatutmaningarna och ger skydd för de climateffekter som redan påverkar oss.

Maria Moraes
Gruppledare

Med "klimat" menas hur vädret är under en längre tidsperiod. På grund av många års utsläpp av växthusgaser och skövling av skog så har klimatet förändras. Det förändras nu i snabb takt och forskare ser att förändringarna kommer att leda till mycket negativt för människor, djur och natur. Planeten ligger väldigt nära avgörande gränser, som gör att klimatet kan gå in i en oåterkallelig snabb förändring. Ett exempel är att om stora istäcken som funnit under lång tid tinar, så släpper det ut mycket växthusgaser, som gör att temperaturen ökar ännu snabbare. Ett varmare klimat leder till torka, översvämningar, kraftiga stormar och skogsbränder, vilket leder till brist på mat och vatten i många länder som i sin tur leder till konflikter, krig och att människor tvingas fly.

Världen kommer alltså att få en ökad mängd klimatflyktingar, som flyr från konsekvenserna av ett förändrat klimat. Redan idag ser vi en stor grupp klimatflyktingar i Europa och om utsläppen av växthusgaser inte bromsas snabbt nog så vet vi att antalet klimatflyktingar drastiskt kommer att öka. Klimatpolitik handlar om rätten att andas ren luft, dricka rent vatten, kunna odla mat, inte drabbas av naturkatastrofer och att leva i fred.

En annan sak som bidrar till mycket orättvisor och krig i världen är att vi är så beroende av olja och kol. Det används för att värma upp våra hus, framställa el och köra våra fordon. Här måste vi ställa om för att göra beroendet av olja och kol mindre. Detta skulle innebära mindre utsläpp av farliga växthusgaser men också färre krig och en mer rättvis fördelning av våra resurser.

Inget parti skulle komma undan med att göra en budget där de ekonomiska utgifterna är större än intäkterna. Däremot så tycker de flesta andra att det är helt okej att göra så med de planetära gränserna (alltså planetens resurser och gränser). Det betyder att många tycker att vi kan förbruka så mycket av våra gemensamma resurser så att framtida generationer inte kan få samma levnadsvillkor som vi som lever idag har. Ett enkelt exempel är att ett utfiskat hav inte går att få tillbaka igen. Det är en stöld från framtida generationer där stöldgodset inte går att lämna tillbaka. Vi vill därför ställa om ekonomin så att vi också håller oss inom planetens gränser. Det är en vinst för både miljö, människor och kommande generationer.

Vi har inte rätt att förstöra planeten för den kommande generationen, lika lite som vi har rätt att köra kommunens ekonomi i botten så att kommande generationer inte har råd med vård, skola och omsorg med mera.

Minska utsläppen

Vi behöver ha en politik som gör att Linköpings kommun minskar utsläpp av växthusgaser. Det kan man göra genom olika direktiv till de kommunala bolag, handlingsplaner, policys och utbildningsåtgärder. Kommunen kan påverka hur man planerar trafiken, köper in mat till sina verksamheter eller vilka utsläpp till exempel Tekniska verken gör.

Miljöpartiet vill att Linköping ska följa den koldioxidbudget som kommunen antagit för att klara av att nå upp till Parisavtalet. Parisavtalet är ett bindande avtal mellan länder där man förbinder sig till att minska sina utsläpp så att uppvärmningen helst stannar på 1,5 grader. Idag är vi uppe i nästan 1,2 grader och redan ser vi hemska konsekvenser här hemma i Sverige och i övriga världen. Parisavtalet innebär att utsläppen ska minska med 15 % per år fram till 2035. Det kräver att vi vågar fatta nödvändiga beslut inom alla olika delar i kommunen. I vår budget ger vi flera exempel på det vi tycker är nödvändigt att göra för att minska utsläppen men också för att minska skadan av de utsläppen som vi redan har gjort och kommer att göra fram tills vi når fossilfrihet.

Nedan tar vi upp de viktigaste omställningarna vi behöver göra för att komma till ett sätt att leva där vi inte förbrukar mer resurser än att kommande generationer får samma förutsättningar som vi.

Använd el och värme smartare

Vi måste arbeta fokuserat med att få ner den onödiga förbrukningen av el och värme. Det är en så mycket snabbare åtgärd än att bygga ut energiproduktionen. Dessutom är det en mer hållbar lösning - vi slösar mindre resurser i stället för mer.

Exempel:

- att inte ha igång onödig värme och ventilation i lokaler som inte används.
- att isolera hus bättre så mindre energi går åt för att värma eller kyla dem.
- att byta ut belysning till sådan som drar mindre el eller sätta upp sensorer så att man inte riskerar att lampor står på i onödan när någon glömmer att släcka.
- att reglera ventilation på ett smart sätt när det behövs.
- att flytta förbrukning av el och värme till tider då det används mindre eller finns ett överskott som till exempel att ladda elfordon nattetid.

Alla dessa exempel kan ses som små saker men kommunen har makt över ett stort antal fastigheter och verksamheter så även små förändringar kan ge stora resultat.

När vi bygger nytt behöver vi bygga på ett sätt så att byggnaderna inte behöver onödig energi utan använder el och ventilation smart. Detta gäller Lejonfastigheter, Sankt Kors och Stångåstaden som alla tre är kommunala bolag som beställer husbyggen av byggföretag. När man beställer husbyggen bör man då ha krav på att byggföretaget ska använda välisolerade byggbodnar och energieffektiv uppvärmning för att minska deras energianvändning under byggtiden. Man bör också ställa krav på att all transport med till

exempel material ska ske med fossilfritt bränsle som inte är beroende av kol och olja samt att el och värme för uppvärmning av bygget ska vara miljömärkt och komma från bra källor. Fastigheterna ska även vara byggda så att man enkelt kan reparera dem och så man kan återanvända material i framtiden när fastigheten rivs.

Fastighetsbolagen och Tekniska verken kan på olika sätt arbeta för att få både privatpersoner och företag som hyr fastigheter av dem eller köper el av dem att använda energi smartare så att man inte bara mäter hur mycket som används utan även när på dygnet den används.

Upphandling och konsumtion

Vad vi som kommun köper in spelar stor roll. Vi är en stor konsument i allt från mat till alla våra verksamheter till el, datorer och möbler. Kommunen beställer även stora byggnationer, växter och vägar. Allt detta sker via upphandling och där är det viktigt att vi har ett tydligt fokus på att ta ansvar för miljön och klimatet.

Vi ska handla upp sådant material och sådana produkter som har producerats på ett sätt som inte skadat miljön. Det är även viktigt att ställa krav på att de som arbetat med att ta fram materialet eller produkten har bra arbetsvillkor och på att produkten ska hålla över tid.

Exempel:

När vi upphandlar trä för att bygga trähus så ska vi säkerställa att det är trä som kommer från ett skogsbruk där man tagit ansvar och inte gjort så kallade kalhyggen. Kalhyggen innebär att man gör stora fula tomma ytor som blir som sår i naturen genom att skövla stora ytor med skog samtidigt, vilket skadar djurliv och natur på ett sätt som inte går att återställa.

Då olika inköp och upphandlingar sker på olika delar i kommunens verksamhet och i kommunala bolag så är det viktigt att fler än bara de som sitter på upphandlingsavdelningen har kunskap om hur vi tar ansvar i klimat- och miljöfrågorna. Därför avsätter vi medel för en kunskapshöjning inom upphandling för de kommunala förvaltningarna. Vi tycker även att detta ska nämnas som extra viktigt i de ägardirektiv som kommunen ger till de kommunala bolagen.

Klimatanpassning

Klimatanpassning innebär att man anpassar samhället på olika sätt för att kunna klara av det förändrade klimatet. Även om utsläppen av växthusgaser skulle minska snabbt runt om i världen så kan koldioxidutsläppen som redan släppts inte tas bort, utan de stannar i atmosfären. Vi behöver därför anpassa oss till de konsekvenser av klimatförändringarna som vi orsakat så här långt och det vi kommer att orsaka tills vill stoppat utsläppen.

Många platser i Linköpings kommun har problem med att vattnet inte har någonstans att ta vägen när det regnar mycket. Det kan leda till stora översvämningar. Avloppssystemen

som samlar upp regnvatten via brunnar räcker inte till och marken, som till stor del är täckt av asfalt, suger inte upp vattnet. Det vill vi ändra på genom att plantera mer grönska. Det sänker temperaturen när det är soligt och fångar upp vatten bättre än vad enbart asfaltytor utan grönska gör.

Vi behöver också kunna hantera ett varmare klimat än vad vi historiskt sett är vana vid på sommarhalvåret. Äldreboenden, LSS-boenden, skolor och förskolor med flera behöver förses med anläggningar som kan kyla ner inomhustemperaturen (fjärrkyla). Många fastigheter behöver också bättre isolering för att kunna hålla en behagligare inomhustemperatur, oavsett om det är varmt eller kallt ute. På förskolorna och skolornas uteplatser behöver vi se till att det finns skydd från solen på större ytor. Det kan vi göra genom att plantera mer grönska, spänna upp solsegel och installera markiser som kan användas när det är som soligast.

Våra satsningar

- Ge i uppdrag åt Lejonfastigheter, St Kors, Tekniska verken och Stångåstaden att använda el och energi smartare för att få ner förbrukningen.
- Högre krav när vi beställer nya hus, så att energi och el används smart.
- 50 miljoner i klimatinsatser
- Skärpta ägardirektiv till alla kommunala bolag gällande klimatinsatser.
- Förbered Linköping på ett förändrat klimat genom satsningar för att klara av mycket regn och varmare temperaturer.
- Sätt upp solskydd, plantera mer grönska och installera fjärrkyla i kommunala verksamheters lokaler.

Nytt naturreservat

Linköping har, jämfört med andra kommuner väldigt få naturreservat. Endast 2 procent av marken i Linköping är skyddad, vilket kan jämföras med Sverige i stort där 15 procent av naturen är skyddad. Det är viktigt att skydda naturen för att se till att de djurarter som har svårt att klara sig i ett allt mer bebyggt Linköping kan leva vidare. Naturreservat skyddar skogen på lång sikt men är också en plats som ger människor möjlighet till rekreation, att vistas i fin natur.

Vi vill inrätta ett nytt naturreservat i Tvärskogsudde vid Ekängen. Dessutom avsätter vi pengar för att utreda en lämplig plats för ännu ett nytt naturreservat under mandatperioden. Tvärskogsudde är utpekad av kommunens ekologer som en särskilt viktig plats att skydda, därför är den först på vår lista.

Våtmarker

Våtmarker är bland en av de miljöerna i Sverige med flest arter och är därför viktiga för den biologiska mångfalden. Våtmarkerna bidrar till en mängd olika ekosystemtjänster som vi är beroende av. Eftersom de kan binda koldioxid spelar de dessutom en viktig roll i arbetet med att bromsa klimatförändringarna. Våtmarkerna i Sverige har minskat kraftigt i antal. När våtmarkerna minskar eller skadas försvinner också hemmen för arterna som bor där. Det i sin tur hotar deras överlevnad.

En våtmark innebär inte alltid att man ser vattnet, men det är en mycket fuktig plats, som kanske översvämmas regelbundet. Våtmarker har också en viktig funktion vid skyfall, då den stoppar upp vatten innan det slussas vidare.

Under 2022 har kommunen utrett lämpliga placeringar av fler återskapande av våtmarker. Samtidigt har regeringen kraftigt minskat bidragen för statliga naturvårdssatsningar, vilket gör att det finns mindre pengar att söka för dessa insatser. Vi avsätter pengar för att kunna jobba vidare med att återskapa flera viktiga våtmarker trots att regeringen ger oss mindre pengar i sin budget.

Närhet till natur

Att ta en promenad i skogen med familjen, vänner eller husdjuret är en viktig del i många Linköpingsbors liv. Det vill vi bevara och ge fler möjligheten att göra. Vi vill att fler ska kunna vistas i skogen och gör därför en satsning för att fler förskolor, skolklasser, äldreboenden och LSS-verksamheter ska kunna nyttja skogen. Vi vill att fler av

kommunens program för att hjälpa människor ut i arbetslivet inför utbildningar inom naturvård för att öka medvetenheten och bana väg för arbete inom de gröna näringarna.

Investera i skog

Idag äger kommunen fonder och aktier som motsvarar cirka drygt 7 miljarder kronor. Eftersom börsen går upp och ner skapar det en osäkerhet i kommunens investeringar. Något som på sikt gett god avkastning men som senaste året orsakat en värdeminskning på 450 miljoner kronor. Att kommunen har möjlighet att investera för att skapa mer nytta åt medborgarna är bra, men att detta enbart ska ske i värdepapper ser vi som omodernt. Vi tycker att kommunen ska investera i sådant som långsiktigt är avgörande och positivt för Linköping, såsom exempelvis skog. Därför föreslår vi att man säljer fonder och istället investerar den i skogsmark, för att skydda naturen och bruka skogen ansvarsfullt och hållbart. Det innebär också att vi säkrar rätten till skog för kommande generationer samt bidrar till produktion av bra framtaget virke för framtida hus.

Luftföroreningar

Luftkvaliteten i stadskärnan ska vara ren. Inte minst eftersom fler skolor än tidigare nu ligger i centrala lägen. För att komma till bukt med att gränsvärdena för luftföroreningar fortsätter att överskridas vill vi utreda införandet av miljözoner och dubbdäcksförbud på vissa centrala gator, Hamngatan allra först eftersom det är den värst drabbade gatan.

Miljöbrott

Kommunen ansvarar för tillsynen av verksamhet som på olika sätt kan skada miljön. Det är ett viktigt arbete eftersom miljöförstörelse kan orsaka enorma skador för medborgare, djur och natur. Det kan handla om utsläpp i Stångån, luftföroreningar eller giftigt avfall som inte hanteras rätt. Detta kan påverka vårt dricksvatten, badvatten och få enorma konsekvenser för djurlivet.

Här bör kommunen i takt med att man trappar upp sitt arbete mot brottslighet och ökar antalet gemensamma tillsyner med Polis, Skatteverket och Arbetsmiljöverket även öka tillsynen av verksamhet som omfattas av miljöbalken. Att öka tillsyn och arbeta mer strategiskt för att upptäcka och förebygga miljöbrott är en viktig del av kommunens trygghetsarbete när man tänker som vi, att trygghet även handlar om rätten till rent dricksvatten, ren luft att andas, badvatten som inte är farligt att bad i, i våra sjöar och giftfri natur för våra djur.

Våra satsningar

- Ett nytt naturreservat för att skydda värdefull natur och möjliggöra naturvistelse för fler.
- Investera i skogen.
- Mer pengar till naturvårdssatsningar för att kompensera den nya regeringens minskning av bidrag på området. samt en kommunikationssatsning för vikten av våtmarker.
- Utökad arbete för att upptäcka och förebygga miljöbrott.

Stadens form och liv har utvecklats sedan dess Linköping blev till och de första upptrampade vägarna mellan domkyrkan och ån skapades. Linköping är idag byggt på ett sätt då man anpassat staden efter bilen som transportmedel. Trots att staden vuxit år för år så har man inte hunnit ifatt i planeringen för hur Linköping ska vara en hållbar stad samtidigt som antalet invånare ökar. Miljarder kronor har genom åren lagts på Linköpings bilvägar och parkeringsanläggningar. Pengar som har tagit oss till den ohållbara stad vi nu lever i. Vi har också byggt en stad där man inte i planeringen tänkt på att blanda bostäder med exempelvis kontor, vilket gör att vi har platser som upplevs som väldigt otrygga på kvällar och helger för att ingen vistas där.

Vår vision är "Den gröna staden". I den gröna staden har man nära till den service man behöver som till exempel vårdcentral, matbutik och skola. Man kan lätt lämna bilen hemma och därmed lägga mindre tid på att transportera sig. Bussarna går ofta och biljetterna är billiga. Med färre bilar på vägarna så blir det också mindre buller och mindre luftföroreningar. Att mötas i kollektivtrafiken, som gående eller cyklist skapar fler möten och bidrar också till ett rikare socialt liv. Vi vill ge plats åt mer grönska, blommande träd och växter som är bra både för oss människor och djurlivet som finns i staden.

Miljöpartiet tycker det är viktigt att utveckla stadsdelscentrum (centrum i de olika områdena och på landsbygden där man samlar viktig service som affär, vårdcentral och bibliotek) och möjligheten att transportera sig hållbart och säkert, inom och mellan stadsdelarna och stadens centrum. Vi prioriterar också att utveckla segregerade stadsdelar för ett mer blandat boende och med ökade inslag av arbetsplatser. Stadsdelscentrum bör även inkludera plats för återvinning och aktiveras som så kallade "mobilitetshubbar" där man möjliggör för allt från att använda bilpool och lådcykelpool till att ladda sin elbil. Detta är särskilt viktigt i de villatäta områdena där vi vet att det är fler bilar per hushåll och CO₂-uttrycket per person är större.

Bostadssegregation

Linköping är idag Sveriges andra mest bostadssegregerade kommun. Det innebär att vi bor på ett sätt så att vi delar upp oss utifrån socioekonomiska och kulturella förutsättningar. Det för med sig en mängd av negativa förutsättningar som påverkar skolor, näringsliv och trygghet samtidigt som det skapar en negativ utveckling i flera av våra områden. Ingen är vinnare i en segregerad kommun, alla förlorar på att befinna sig i ett falskt homogent sammanhang där alla runt omkring en har liknande bakgrund som en själv. Kommunen kan i allra högsta grad påverka detta när man planerar kommunen.

Exempel:

- Man kan besluta om att bygga mer blandat så att de områden som enbart har villor ska ha hyreslägenheter och tvärtom.
- Man kan besluta att man inte placerar personer i ekonomisk utsatthet i redan politiskt eftersatta områden.
- Man kan rikta särskilt stöd för att lyfta skolor eller föreningar i områden där man inte har samma förutsättningar.

Kommunen behöver ha ett mer systematiskt arbete för att bryta segregationen. Man bör ha en ansvarig politiker och ett gemensamt handlingsprogram som är framtaget genom en bred politisk överenskommelse, expertis från forskningen och inspel från de som möter problematiken som sker till följd av segregationen. Vi bör enas om att Linköping inte ska ha några särskilt utsatta områden och aldrig nå högre än 5 % arbetslöshet i något område. Det kräver att man visar politisk riktning i alla beslut som rör kommunens framtid. Vi ser till exempel att planer för byggnationer ska kunna gå före i kommunens kö om de tjänar till att bryta segregation i ett område. Exempel på detta är plan för ny byggnation i Ryd, Lambohovs centrum och Berga centrum som nu dröjer enbart på grund av kommunens långa handläggningstider. Detta måste prioriteras före att bygga lyxiga höghus inne i stan eller små villor i områden som redan enbart har villor idag.

Fler gång- och cykelvägar, färre nya bilvägar

Hur vi transporterar oss är en viktig del för att minska utsläpp av växthusgaser och utsläpp av farliga mikroplaster (små plastpartiklar som vi andas in och som via regnvatten rinner ner i Stångån och förorenar vattnet där) som bland annat lossnar från bildäck.

Den bästa lösningen på bilköer och trafikproblem är att bygga ut vägarna för cykel- och kollektivtrafiken. Därför lägger vi inte mer pengar på nya bilvägar i vår budget eftersom vi vet att det ökar utsläppen. Istället investerar vi i fler och bättre gång- och cykelvägar, både i och mellan bostadsområden, i småorterna och i city. Vägar till, och områden kring skolor och på platser där barn ofta rör sig ska vara trafiksäkra. Där vill vi satsa extra på att göra det tryggt för barn att gå och cykla till skolan.

Att göra det enklare för människor att gå, cykla och åka kollektivt är också att planera användningen av marken på ett smart sätt. När vi växer som stad så blir vi fler personer som ska använda de vägar som finns. Att utgå från att alla ska göra det med en person i varsin bil är orimligt och hade lett till enorm byggnation av nya vägar. Vi behöver växa i våra kläder som storstad och även röra oss i enlighet med det. I många större städer ser vi nu satsningar på kollektivtrafik, cykel och gång. Vi ser också att man inför fler och fler centrala bilfria ytor eftersom det gör staden mer attraktiv och gynnar den centrala handeln och besöksmålen. Även i Linköping måste vi förstå att det är så vi skapar en attraktiv och hållbar stad. Storgatan bör göras om till gågata året runt.

Många städer byggs också med flera centrum så att fler stadsdelar innehåller all service som krävs - den så kallade 15 minutersstaden. Där finns utbildning, arbetsplatser, kultur,

handel och rekreation nära där medborgarna bor. Det finns alternativ till att äga sin egen bil (som bilpool, cykelpool, utökad kollektivtrafik) och de byggnader som finns används på olika sätt, olika tider på dygnet. En skola kan till exempel användas av en förening när skoldagen är slut.

På bilden syns vilket utrymme bil, buss och gång/cyklister behöver för att kunna färdas. Sitter alla människor i var sin bil på väg till jobbet istället för på en gemensam buss så behöver vi onödigt stora ytor av breda vägar som kostar mycket att bygga och underhålla. Dessutom blir det utsläpp från alla dessa bilar och föroreningar av bildäcken jämfört med om man delar en buss (som dessutom kör på el eller biogas i Linköping).

Bild: Västtrafik

Fotograf: Daniel Blom

Det tidigare styret, Alliansen har fortsatt arbetet för att Ullevileden, en ny bilväg mellan Tornby och Mörtlösa ska byggas. Just nu väntar projektet på en vattendom (ett beslut från domstol om byggnationen) vilket innebär att inget ännu börjat byggas. Vi vill att projektet stoppas. Vi anser att det är orimligt att lägga över 400 miljoner kronor på en enda bilväg. De pengarna skulle kunna göra mer nytta på andra ställen i kommunen, exempelvis inom skola, socialtjänst, äldreomsorg eller till insatser som minskar utsläppen av växthusgaser.

Mer återbruk, återvinning och delning av lokaler

Vi vill att Linköping ska satsa på saker som bidrar till att vi blir ett mer cirkulärt samhälle. Det innebär att vi delar på resurser bättre, återanvänder material och planerar smartare för att undvika "slit och släng". Det kan handla om att laga och reparera möbler istället för att ständigt kasta och köpa nytt eller att återbruka gammalt byggmaterial när vi river hus och använda materialet till att bygga nya.

Linköping ska vara en kommun där det är lätt att leva miljövänligt och inom de gränser planeten sätter, för att även framtida generationer ska ha bra förutsättningar. Därför vill vi införa enklare källsortering nära bostäder och en ny mini-återvinningscentral, eller pop-up-återvinning i centrum, som går att nå även för den som inte åker bil.

Vi vill också att kommunen utvecklar arbetet för att använda lokaler på ett smart sätt, istället för att fastna i att man ständigt måste bygga nytt. Att till exempel möjliggöra för föreningslivet och studieförbund att nyttja skolor och kontorslokaler på kvällar och helger är ett exempel på smartare lokalanvändning.

Mer grönska i staden

Biologisk mångfald innebär att många olika arter trivs i området, både växter och djurarter. Naturen strävar ofta efter biologisk mångfald eftersom det gör den mer motståndskraftig mot förändringar, samtidigt som alla arter trivs bättre om det är balans. Vi vill se fler blommande småträd, buskar och ängsmarker som är viktiga för insekternas och binas överlevnad. Om grönytor försvinner när man bygger nya hus så ska det planteras nya träd, buskar och växter i närheten på en annan plats.

Plantering och växtlighet ska planeras på ett sätt som känns tryggt och inte skymmande. Ett smart sätt för att få in mer grönska i staden utan att skapa miljöer som upplevs som mörka eller otrygga är att odla på tak och vertikalt på husväggar. Här ser vi att kommunen skulle kunna skapa fler gröna ytor på och runt de kommunala byggnaderna för att inspirera andra aktörer i kommunen. I vår budget avsätter vi pengar för att redan 2023 påbörja arbetet med mer vertikal grönska i staden.

Grönska bidrar även till förbättrad luftkvalitet och bör därför ses som en viktig satsning på de platser i staden där luftföroreningarna är på nivåer så att de skadar människor som vistas där. I många storstäder runt om i världen har man börjat bekläda pelare, väggar och bullerplank med grönska för att bekämpa luftföroreningar som orsakas av trafiken.

Våra satsningar

- Stor investering i hållbara trafikslag istället för i bilvägar.
- Utredda lämplig placering för ny mini-återvinningscentral i city eller pop-up återvinning på olika platser.
- Plantera mycket mer grönska i staden, inklusive vertikal odling.
- Skyndsamt vidta åtgärder på Hamngatan för att redan 2023 börja göra insatser som leder till bättre luftkvalitet.
- Utred platser för mindre mobilitetshubbar* i stadsdelar där invånare står för en större del av utsläppen per person (främst villatäta områden).
- Prioritera planer som bryter segregationen och bidrar till att utveckla ett socioekonomiskt utsatt område.

*En mobilitetshubb är en plats, eller byggnad som ligger nära invånarna, och som rymmer olika möjligheter för resor och transport. Till exempel kollektivtrafik, bil- och cykelpool. Tanken är att de som bor eller arbetar i området ska kunna resa enkelt och hållbart, utan att behöva använda ett eget fordon.

Ge lanthandlarna bra förutsättningar

Lanthandlarna är viktiga för våra mindre orters utveckling och framtid. Genom att ge stöd till lanthandlarna ger vi förutsättningar för dem att utveckla verksamheten. Vi vill att kommunen ska underlätta för lanthandlarna att investera i solceller och laddstolpar alternativt att kommunen själv placerar dessa och andra mobilitetstjänster i anslutning till lanthandeln för att gynna ett gemensamt intresse.

Vi vill även att man på kommunens förskolor eller serviceboenden ser lanthandeln som en naturlig plats för att kompletteringshandla vilket är positivt för lanthandeln och minskar utsläppen. Detta behöver bland annat regleras politiskt via mer medvetna upphandlingar.

Medborgarbudget för landsbygden

Linköping har en stor och levande landsbygd. För att öka delaktigheten vill vi införa en medborgarbudget. Det är en viss pott pengar som avsätts för insatser i ett visst område och som de boende kan vara med och besluta om. Det ger invånarna möjlighet att i större utsträckning påverka sitt område och göra det mer attraktivt att bo utanför Linköpings stad och tätorter.

Denna budget skulle regleras av geografiska råd istället för geografiska utskott så fler personer oavsett om man sitter i kommunfullmäktige (vilket idag är ett krav för att få sitta i geografiska utskott) kan engagera sig i att utveckla sitt närområde.

Samlingslokaler på landsbygden

Föreningslivet utanför stan måste också leva. Att samlas för att dela ett gemensamt intresse, starta en förening, anordna en loppis eller ha möten i byalaget är exempel på sådant som kan kräva en lokal. Här bör kommunen särskilt inventera de lokaler man har utanför staden och möjliggöra att fler kan använda dessa under kvällstid, när de annars ofta står tomma. Man skulle även kunna bjuda in fler aktörer med lokaler utanför stadskärnan att delta i ett bokningsregister som gör det enklare för medborgaren på landsbygden att hitta passande lokaler, till rimliga priser och på så sätt stötta civilsamhället på landsbygden specifikt.

Prissättningen på lokalhyra behöver ses över så att den möter behovet och förutsättningar som föreningar har. Hyr man kontinuerligt bör man till exempel kunna få ett lägre pris. Man bör också se över möjligheter att kunna upplåta lokaler utan kostnad i utbyte mot att föreningen har något typ av samarbete med kommunen.

Våra satsningar

- Ge lanthandlarna bättre förutsättningar att bedriva en verksamhet som går runt och är långsiktigt hållbar.
- Placera laddstolpar, källsortering och mobilitetstjänster i anslutning till lanthandeln eller stadsdelscentrum för att stärka den lokala stadsdelskärnan.
- Medborgarbudget som avsätts för insatser i ett viss område som de boende får vara med och besluta om via geografiska råd.
- Utredningsuppdrag kring hur vi kan tillgängliggöra fler lokaler för föreningslivet på landsbygden till ett lågt pris.
- Främja närproducerat i lokala upphandlingar.

Idag är Linköping en av Sveriges mest skolegregerade kommuner och för att bryta det behövs stora investeringar. En segregerad skola innebär att förutsättningarna för elever att lyckas skiljer sig stort utifrån vilken skola de hamnar på. Likväl förutsättningarna för att bibehålla eller attrahera kvalificerad personal.

Både förskola, skola, fritids och fritidsaktiviteter är avgörande delar i ett barns uppväxt. Skolan är den plats där vi når allra flest barn och unga tidigt. Där har vi stort inflytande över deras framtid och välmående. Detta måste vi ta till vara på och ge alla vuxna i skolan förutsättningar att göra på bästa möjliga sätt.

Inför tvåläraresystem på fler skolor

Politiken behöver vara medveten om att olika skolor har olika förutsättningar och behov. Att till exempel säga att "alla skolor ska ha heltidsmentor" är att helt bortse från att många rektorer säger att de inte alls behöver heltidsmentor utan hellre vill ha en kurator, logoped eller skolpsykolog. I de klasser där det behövs en heltidsmentor bör en rektor själv kunna ansöka om medel för det och kommunen ska då möta det behovet.

Ökad vuxennärvaro är viktigt för alla, men extra viktigt på de mest utsatta skolorna där gruppen av barn som behöver utökat stöd är större. Det kan handla om att många i klassen har föräldrar med låg utbildningsbakgrund, trångboddhet, psykisk ohälsa eller annat förstaspråk än svenska, som gör att de behöver extra stöd med studier som de inte kan få hemma. Skolan behöver möta de behoven så att alla elever får samma förutsättningar att lyckas.

En viktig del i det är att behålla och attrahera kvalificerad personal. Något vi tror att man gör genom att erbjuda en rimlig arbetsbelastning och trygg arbetsmiljö där personalen kan hjälpas åt. Därför vill vi se en långsiktig upptrappning av personalresurser i skolan och prioritera de skolor som behöver det mest först. Vi vill att kommunen genomför en satsning för att uppmuntra fler skolor att införa tvåläraresystem.

Det vill vi göra genom att avsätta särskilda pengar som rektorer kan söka för att införa tvåläraresystem enligt den modellen som exempelvis Ekkälleskolan har. På samma sätt bör även rektorer kunna söka av de pengar som redan finns avsatt för heltidsmentor istället för att man ska tvinga på alla skolor att införa det.

Fritids till alla barn

Alla barn ska få gå på fritids oavsett om föräldrarna är arbetslösa eller föräldralediga. Alla barn ska kunna delta i det utvecklande och sociala sammanhang som fritids erbjuder. Fritids har en egen läroplan och är en viktig del i arbetet för att skapa en mer meningsfull fritid för barn i ekonomisk utsatthet. Fritids bidrar dessutom till språkutveckling och socialt samspel. Vi inför en successiv upptrappning av mer tid på fritids, med fokus på barn som befinner sig i utsatthet eller som har störst behov av fritids.

Vi vill ge fritids ett särskilt uppdrag att stärka sina relationer till civilsamhället för att exempelvis kunna ha föreningar på plats för att berätta om sin aktivitet, erbjuda prova-på och kunna värva barn och unga till fritidsaktiviteter på kvällar och helger. Allt för att bidra till att barn och unga i Linköping får en rikare fritid.

Vi vill även vid utdelning av föreningsbidrag eller stöd för lokalhyra ställa krav på föreningarna att inleda en samverkan med fritidsverksamhet. Hur omfattande denna är och vad den i detalj innebär kan variera utifrån behov.

Kraftigt utökad elevhälsa

För att motverka att allt fler unga drabbas av psykisk ohälsa vill vi att skolans elevhälsoteam ska ha kompetens och tillräckliga resurser att kunna se tidiga varningssignaler så att rätt stöd och hjälp kan sättas in i god tid. Det ska vara lätt att komma i kontakt med skolsköterska och kurator när man behöver det.

Idag ansvarar varje skolkurator, i snitt för 515 elever. Det är för mycket per kurator och antalet elever per kurator varierar stort från skola till skola. Detta är ytterligare en effekt av skolsegregationen i Linköping. Vi har idag inga regler om jämlik elevhälsa som reglerar detta mellan skolor eller utifrån behov. I en statlig utredning 2021 rekommenderas det att varje skolkurator bör ansvara för max 400 elever. Något som vi kommuner behöver ta hänsyn till och sträva efter att uppnå även om det ännu inte är ett uttalat krav. I vår budget inför vi en lägstanivå för hur bemannad elevhälsan på varje skola ska vara, max 400 elever på en skolkurator. Arbetet kommer att trappas upp successivt över kommande år och de skolor med störst behov prioriteras först i satsningen. En målbild på sikt bör vara att få ner antalet ytterligare till ca 300 elever per kurator.

Brottsförebyggare brobyggare i skolan

Vi avsätter pengar för att anställa brottsförebyggande brobyggare med socionomkompetens på elevhälsan. Deras uppdrag är att arbeta operativt och konsultativt i skolan. Kommunen bör även se över hur man kan arbeta för barnets bästa med att häva sekretess mellan skola och socialtjänst. Idag gör sekretessen att många barn hamnar i kläm och att skolan inte får det stöd de behöver av andra kommunala aktörer.

Utred hur det dödliga våldet påverkat Linköpings skolor

Flera av kommunens skolor har haft skjutningar och mord i anslutning till deras verksamhet under 2021/2022. Barn som går på skolorna har förlorat sina föräldrar,

bevittnat allvarliga brott, vaknat av ljudet från skott, fått passera polisavspärningar med blodpölar på morgonen på väg till skolan och på så sätt drabbats av trauma.

Linköpings kommun har inte varit rustade för att hantera denna typ av kollektiva och omfattande trauman. Man har inte längre ett traumateam som man hade förr, som kan åka ut till den drabbade enheten. Man har inte heller förstärkt centrala resurser för att stötta de skolor som är särskild drabbade. Det sätter rektorer och lärare i en enormt svår situation där de ska fortsätta med "business as usual" samtidigt som hela klasser och skolor drabbats. Kuratorer som enbart besöker skolorna en halvdag i veckan kan omöjligt heller axla det uppdraget.

Här behöver Linköpings kommun ta in specialister för att utreda, först vad våldet har fått för konsekvenser och sedan, även om det nu är en aning sent, ta sig ut i skolorna för att aktivt arbeta med att bearbeta det som hänt. Särskilt stöd behöver erbjudas de elever, lärare och rektorer som är direkt drabbade. Rutiner för hur vi hanterar liknande händelser i framtiden ska tas fram.

Utveckla stödet till elever med särskild begåvning

Barn med särskild begåvning är särskilt sårbara på många sätt i vårt skolsystem. Forskning visar att de löper större risk för skolmisslyckande, psykisk ohälsa och socialt utanförskap i skolmiljön. Särskild begåvning innebär också en särskild uppsättning av exceptionella förutsättningar för till exempel lärande, kreativitet eller problemlösning om man möter dessa individer på rätt sätt.

Linköpings kommun har påbörjat en kompetenshöjande satsning kring detta under mandatperioden och inlett IOP (idéburet offentligt partnerskap) med föreningar som möter målgruppen på fritiden. Vi ser dock att det finns mycket mer att göra och att kompetenshöjning inte bara behöver omfatta utbildningssektorn utan även kultur och fritid samt social och omsorg. Ökad kunskap inom området innebär också att vi som vuxna kan identifiera barn med särskild begåvning bättre för att förhindra skolmisslyckande, psykisk ohälsa och feldiagnostisering då konsekvenserna av understimulans lätt kan uppfattas som beteendeproblem.

Miljöpartiet lämnade in ett nämndinitiativ under hösten 2022 om att kommunen skyndsamt bör anta samma handlingsplan som Uppsala kommun, som är framtagen utifrån den handlingsplan SKR (Sveriges kommuner och regioner) antagit för arbetet med särskild begåvning. Den då styrande Alliansen beslutade att man ville ta fram en egen handlingsplan istället för att anta den som är framtagen av landets främsta experter och som redan används av flera kommuner runt om i Sverige. Det tycker vi är slöseri med resurser. Vi vill därför anta den redan framtagna handlingsplanen med viss modifiering utifrån Linköping och istället inleda ett utredningsuppdrag om hur det operativa arbetet skulle kunna utvecklas samt utvärdera den kompetenshöjande satsning som gjorts.

En del i detta utredningsuppdrag skulle innebära att utreda möjligheten att skapa en navskola på låg- och mellanstadienivå och en på högstadienivå. Dessa skolor skulle bli specialiserade på målgruppen och få särskilda medel för att möta de speciella

förutsättningarna. Liknande har gjorts i Stockholms stad där man har flera navskolor med olika inriktning där "Lugnets skola" har inriktning särskild begåvning.

Vi ser gärna att IOP riktat till målgruppen kvarstår och gärna utvecklas med fler föreningar som alternativ och träffar som fokuserar på den sociala samvaron med likasinnade och inte bara teoretisk kunskap. Man skulle även kunna ta fram IOP som en del av kompetenshöjande insats så brukarföreningar och intresseorganisationer erbjuder föreläsningar/kompetensutveckling på temat. Likt den IOP kommunen har med Novahuset om föreläsningar i skolor.

Sist så vill vi även lyfta vikten av brukarinflytande och att kommunen tillskapar ett särskilt föräldraråd som arbetar rådgivande i strategiska frågor som rör målgruppen, nära med den kommunala samordnaren för frågorna.

Sommarjobb

Vi vill att ungdomar ska känna att de är en viktig del av samhället, både idag och i framtiden. Vi vet att sommarjobb fyller flera viktiga funktioner i unga människors liv. Det blir det en sysselsättning under lovet, en första kontakt med arbetslivet och de förväntningar som finns på en där samt en möjlighet att faktiskt tjäna sina egna första pengar. Därför vill vi erbjuda fler sommarjobbspplatser för elever i årskurs åtta. Vi ser det som en satsning på ett mer innehållsrikt sommarlov och en stark framtida arbetsmarknad.

Utveckla och klimatanpassa skolgårdar

Skolgårdarna ska ge goda möjligheter till stimulerande utevistelse, motion och återhämtning. Som en del av en större satsning på klimatanpassning så planteras mer grönska, som både ger skugga soliga dagar och hjälper till att fånga upp regnvatten.

Idag finns ett tänk i kommunen om att satsa mer på skolgårdar för yngre barn än för de äldre barnen. Vi håller inte med om det utan ser att äldre barn också behöver en skolgård som erbjuder vila, aktivitet, skugga och grönska, även om barn i olika åldrar ägnar sig åt olika typer av aktiviteter. Det är extra viktigt att se över bullernivåer och luftkvaliteten kring de skolor som ligger i stadskärnan, nu när vi centraliserat många högstadieskolor.

Våra satsningar

- Inför ekonomisk pott för att uppmuntra fler skolor att införa tvåläraresystem.
- Låta barn till arbetslösa föräldrar få gå på fritids.
- Kraftigt utökad elevhälsa med max 400 elever/kurator (steg 1 av en successiv ökning av elevhälsan).
- Anställa flera brottsförebyggande brobyggare i skolan.
- Utreda och tillsätta insatser för att hantera hur det dödliga våldet påverkat elever i Linköpings skolor.
- Utveckla kommunens insatser för elever med särskild begåvning.
- Fler kommunala sommarjobb.
- Klimatanpassa skolgårdar med mer grönska och mer skugga.

Få ut fler personer i arbete - bryt utanförskapet

Linköping har arbetskraftsbrist inom flera yrken, samtidigt som antalet personer som får försörjningsstöd under lång tid är många. Att få ut fler människor i arbete handlar inte bara om att stärka välfärden på systemnivå utan även om att stärka den enskilda individen och familjen. Människor i långvarigt försörjningsstöd är inte en homogen grupp utan den består av människor som har stått utan arbete länge av olika anledningar. Därför behövs kompetens för att matcha, vägleda och coacha dessa individer in i arbetslivet igen. Vi vill föra in en bredare kompetens på Arbetsmarknadsförvaltningen med team som arbetar enligt den modell Team Utreda tog fram i Linköpings kommun. Den består av tvärprofessionella grupper som tillsammans kan kartlägga varför individen står utan arbete.

Under förra mandatperioden anställde den då styrande Alliansen fem personer som arbetar med att leta bidragsfusk på kommunen. Det nya styret med Socialdemokraterna och Moderaterna har aviserat att de vill stärka arbetet mot välfärdsbrott och bidragsfusk ytterligare. Det har dock inte hittills gett samma resultat som i andra kommuner med liknande upplägg. Hittills har man endast återkrav på 1,7 miljoner kronor. En summa som i relation till vad fem heltidstjänster kostar inte skapar en positiv kalkyl. Kan det vara så att processen för att säkerställa att man inte fuskar med sina bidrag redan var fungerande? Därför tar vi bort de fem tjänsterna i vår budget och tillsätter fem nya tjänster som får uppdraget att öka kvaliteten på SFI och erbjuda fler utbildningstimmar än dagens 15 timmar/vecka för de som läser heltid.

Utöka samarbetet med föreningslivet

Kommunen behöver ha verksamhet som drivs i egen regi eller via IOP (samverkan med en förening) där man kan arbetsträna, praktisera och utvecklas oavsett anledning till att man står utan arbete idag. Där är Drivbänk ett bra exempel. Drivbänk är en arbetsmarknadsinsats för arbetssökande med bakgrund eller intresse för café, restaurang och odling och inom den gröna näringen generellt. Projektet har tidigare fått projektbidrag från Rådet för Europeiska socialfonden, som en del av sin finansiering. Dessa projektpengar tar slut i mitten av 2023. Vi vill bevara verksamheten och lägger därför pengar för att fortsatt stötta Drivbänk.

LinkStep som drivs av Stångåstaden är ännu ett viktigt komplement till den kommunala verksamheten. Framtiden för LinkStep är nu oviss då man nekats medel från Europeiska socialfonden. Vi kommer verka för att även LinkStep ska få fortsatt finansiering via kommunala medel eller gemensamt sökta projektmedel, via extern part.

Uppsökande verksamhet särskilt mot kvinnor

Vi har en grupp, främst kvinnor som inte arbetar men inte heller är registrerade som arbetslösa då de försörjs av en annan familjemedlem eller varit föräldraledig under långa sammanhängande perioder. Många av dessa är utlandsfödda och har stått utanför SFI-utbildning och andra insatser som bidrar till inkludering i samhället. För att nå just den här gruppen vill vi se mer uppsökande verksamhet med hjälp av civilsamhället. Vi skulle vilja inleda IOP för att kunna erbjuda kulturella och språkliga kurser på kvällar och helger samt för att lotsa denna grupp in i de utbildningar och stödinsatser som kommunen erbjuder på vägen ut i arbetslivet.

Utveckla SFI

SFI (svenska för invandrare) spelar en avgörande roll för de som ännu inte kan svenska. Att lära sig det nya språket är oerhört viktigt för att komma in i samhället, kunna få jobb, genomföra läkarbesök, ha kontakt med myndigheter, stötta barn med läxor och mycket annat.

Därför är det också viktigt att tidigt utreda vad orsaken är för de personer som har svårast att lära sig språket. Kan det handla om dyslexi, PTSD (posttraumatiskt stressyndrom), NPF (neuropsykiatrisk funktionsnedsättning), våld i hemmet eller bristande studieteknik?

Klarar man inte SFI inom utsatt tid blir man idag avstängd under 6 månader utan en utredning av orsaken. Det tycker vi är fel. Självklart ska man ha tider för studierna men man måste utgå från individens förutsättningar och göra individuella studieplaner utifrån det. När någon inte klarar kunskapsmålen på utsatt tid måste man ställa sig frågan "vad kan vi göra annorlunda?" och inte lämna ansvaret på den enskilda individen att lösa det själv.

Vi ser att civilsamhället lyckas bättre än kommunen med den grupp som blir avstängda från SFI. Man erbjuder till exempel fler studietimmar än de 15 timmar i veckan med lärare som den ordinarie SFI-utbildningen omfattar. Dessutom får man möjlighet att studera en mer praktisk svenska i lokaler där man kan laga mat, vara i verkstad, i syateljé med mera. Den kommunala verksamheten måste kunna erbjuda samma möjligheter i större utsträckning och förhindra att personer inte klarar kunskapskraven. Anders Ljungstedts gymnasium har enorma lokaler som står tomma eftermiddagar, kvällar, helger och lov där man skulle kunna erbjuda kurser som leder deltagare ut i arbetslivet samtidigt som de lär sig svenska.

Forskning visar att de som är svaga i sitt eget hemspråk har svårare att lära sig ett nytt språk. Många kan få bättre resultat om man, parallellt med svenskundervisningen även erbjuder undervisning i det egna språket. Det borde vi erbjuda på de vanligaste språken även i Linköping inom ramen för SFI. Allt för att främja och förbättra inläringen av svenska.

Elevhälsan inom SFI behöver stärkas för att tidigt kunna remittera vidare till psykiatri eller logopedin om det finns misstanke om andra orsaker som påverkar studierna

negativt. Man bör även utveckla samverkan med socialtjänst för att kunna förmedla närvaro kopplat till försörjningsstöd och uttrycka oro kopplat till exempelvis våld i nära relation samt oro för barn i hemmet. När någon själv inte vet var man kan söka hjälp eller hur det svenska systemet är uppbyggt är det samhällets ansvar att informera och lotsa dem vidare till rätt instans.

Vi bör även erbjuda sommarjobb för personer som läser SFI och rätt praktikplatser inom kommunal verksamhet med fokus på praktisk språkträning.

Våra satsningar

- Utöka kompetensen på Arbetsmarknad- och integrationsförvaltningen för att utifrån ett bredare perspektiv arbeta med att kartlägga, vägleda och coacha människor in i arbetslivet.
- Fem nya tjänster som får uppdraget att öka kvaliteten på SFI genom att erbjuda fler utbildningstimmar än dagens 15 timmar/vecka för de som läser heltid och erbjuda mer praktiska moment i undervisningen..
- I samarbete med civilsamhället jobba uppsökande mot grupper som står utanför arbetsmarknaden med syfte att få dem i sysselsättning.
- Sommarjobb och rätt till praktik till de som läser SFI.
- Anställa fler lärare och hemspråklärare för att förbättra SFI.

Förbättra arbetssituationen för medarbetare inom socialtjänsten

Socialtjänsten möter många människor som lever i extrem utsatthet. Samtidigt visar den senaste medarbetarundersökningen att nästan hälften av socialsekreterarna i Linköping inte ser fram emot att gå till jobbet. Personalomsättning och arbetsbelastning är hög och det är svårt att rekrytera nya medarbetare. Det här behöver vändas. Vi behöver ha personal som orkar arbetet och som trivs på jobbet. Om vi inte löser situationen så kommer många av de andra satsningarna som görs på socialt arbete falla platt eftersom medarbetarnas situation är ohållbar.

Vi vill göra flera satsningar för att tidigare upptäcka barn och unga som far illa, bevittnar våld, brukar narkotika eller har en problematisk skolfrånvaro. Risken är dock att inflödet då kommer att öka till socialförvaltningen samt till social- och omsorgsnämndens utförarsida. Där finns det idag inget utrymme för ökad belastning och det är redan långa köer till ungdomstjänst, särskilt förordnade kontaktperson, utredningar och bedömningar.

En hög arbetsbelastning och personalomsättning riskerar också att påverka rättssäkerheten och kvaliteten för den stödsökande individen. Om ett placerat barn till exempel tvingas byta handläggare 2-3 gånger på ett år så kan det vara förödande för relationskapandet och den kontinuitet som behövs för att säkerställa barnets trygghet. På samma sätt riskerar en hög arbetsbelastning att göra att saker missas i utredningar, man prioriterar bort nödvändiga processer för att släcka de mest akuta bränderna och har inte tid att träffa de individer som påverkas av besluten man tar.

6 timmar arbetsdag för anställda på socialtjänsten

Forskning visar att en sänkning av arbetstiden, med bibehållen lön leder till lägre personalomsättning, lägre sjukfrånvaro, högre attraktivitet vid rekrytering och att fler stannar längre, även efter pensionsåldern. Därför vill vi införa "Sundsvallsmodellen" - där socialsekreterare som arbetar med myndighetsutövning har en arbetsdag där sex timmar ägnas åt klientfokuserat arbete och två timmar viks åt till exempel kompetensutveckling, friskvård och återhämtning. Detta skulle i sin tur leda till att vi har lättare att rekrytera och behålla personal för även med Sundsvallsmodellen implementerad så behöver vi bli fler på socialförvaltningen.

Heltidsanställda handledare

Vi vill ha heltidsanställda handledare och mentorer till nyanställda och nyutexaminerade på socialförvaltningen. Detta är viktigt då en hög personalomsättning i vissa grupper har

gjort att mycket erfarenhet försvunnit. Då blir arbetsbelastningen högre och risken är att nyutexaminerade inte får det stöd de behöver eftersom deras kollegor också har en hög belastning. Med heltidsanställda handledare så har man möjlighet att få en mentor som enbart arbetar med att stötta nyanställda och inte själv ansvarar för processer eller utredningar. Det är också ett sätt att kunna attrahera mer erfarna socialsekreterare till förvaltningen eller kunna erbjuda personer som arbetat länge att istället för att gå i pension kunna arbeta kvar som handledare istället.

Stöd till föräldrar när barnen hamnar snett

När ett barn i familjen far illa så drabbas hela familjen. Det kan handla om barn som lider av psykisk ohälsa, missbruk eller har en kriminell livsstil. Samhällsdebatten vill gärna lägga både skuld och ansvar på föräldrarna men vi vill lyfta samhällets viktiga roll. En förälder är bara en del av alla de viktiga aktörer som finns runt om och kan påverka ett barns vardag. Oavsett hur engagerad en förälder är så kan man omöjligt själv motverka mobbning i skolan, behandla ett barn med psykisk ohälsa eller beroende eller hjälpa ett barn ur en svår kriminell kontext. Där behöver vi hjälpas åt.

Därför vill vi utöka stödet till föräldrar vars barn hamnat snett. Föräldrastöd till föräldrar vars barn blivit dömda för brott, placerats på HVB eller SiS, har ungdomstjänst eller ungdomsövervakning som insats samt lider av beroende. Detta stöd bör i de fall där det är lämpligt syfta till att utveckla ett nära samarbete med föräldern, stärka dennes roll och autonomitet samt erbjuda kunskap som gör att föräldern blir en avgörande samarbetspart i arbetet med att hjälpa den unge.

Avhopparverksamhet - stöd till de som vill lämna kriminalitet

Kommunen spelar en avgörande roll i att erbjuda stöd till de som vill lämna en kriminell livsstil. Kommunen bör fortsatt utveckla avhopparverksamheten och inleda ett tätt samarbete med Frivården, där man även erbjuder direkt stöd till de som har eller avtjänar ett straff.

I de fall där hela familjer behöver flytta, för att exempelvis en ungdom är hotad i och med att denna lämnar en kriminell kontext, så bör kommunen erbjuda familjen det stödet. Samarbetet med andra kommuner och kommunala bostadsbolag ska utökas för att erbjuda lägenheter på andra orter. Det är en liten ekonomisk insats på det stora hela när man ser att det kan bidra till att rädda någons liv och bidra till att de bryter den kriminella livsstilen. Siffror visar att rekordmånga individer i Sverige de senaste åren sökt hjälp för att de velat lämna en kriminell livsstil. Här måste samhälle möta upp med det stödet direkt.

Tidiga insatser för unga som begår sexualbrott eller är våldsamma i sin relation

I kommunens verksamheter finns det redan idag flertalet individer, och kännedom om ännu fler unga, som har begått sexualbrott och/eller som är upprepat våldsamma i sin relation. När både förövare och offer är minderåriga så misslyckas samhället ofta med att ta detta på allvar eller erbjuda adekvat stöd. Vi ser dock att tidiga insatser för att stötta

både förövare och offer är en oerhört viktig aspekt för att förebygga framtida problematik. De som utsätts för sexuella övergrepp i tonåren riskerar att drabbas av psykisk ohälsa, beroende eller utveckla själsskadebeteende.

Vi vet även att de vuxna förövare som lagförs för relationsvåld och/eller sexuellt våld ofta har debuterat med sitt beteende i tidig ålder och inte fått hjälp med att bryta det. Därför behöver kommunen utveckla arbetet för att hjälpa både unga förövare och brottsoffer. Samtalsstöd, information till föräldrar och kunskapshöjande insatser i skolan är exempel på detta. Precis som vi har programverksamhet för unga förövare som utövar annan brottslighet som exempelvis stölder och misshandel så bör vi implementera programverksamhet för unga förövare som uppvisar ett riskbeteende för sexualbrott och relationsvåldsbrott.

Tidiga insatser för att fånga upp barn som far illa

Vi vet att det finns tidiga varningssignaler för barn som riskerar att hamna i långvarigt utanförskap, kriminalitet eller drogmissbruk. Vi behöver systematiskt arbeta med att hitta dem och sätta in rätt stöd i tidigt skede. Det kan handla om att arbeta systematiskt med problematisk skolfrånvaro eller ge rätt till stödinsatser för de som inte klarar betygskraven redan i årskurs 6. Här behöver kommunen utveckla sitt arbete med att samla in och bearbeta information om unga i riskgrupp. Vi bör sedan systematiskt fånga upp dem och tidigt erbjuda insatser för att klara av skolan, få samtalsstöd, familjestöd eller extra stöd på fritiden.

Ofta menar pedagoger att man kan se redan på förskolan vilka barn som riskerar att hamna snett. Att göra en orosanmälan kan, trots att det är krav på det, ses som en svår sak att göra som pedagog. Det kan också vara svårt att veta hur omfattande varningssignalerna ska vara. Barnet jämförs, inte sällan, med normerande beteende på den enskilda förskolan som varierar beroende på i vilket område förskolan ligger. Tröskeln för att göra en anmälan är alltså olika i olika områden. Därför vill vi tillsätta en särskild tjänst som arbetar särskilt med samverkan mellan socialtjänst, barnahus och BUP. Denna person skulle ha särskilt uppdrag att sprida kunskap och erbjuda rådgivning gällande barn som riskerar att fara illa mot personal i förskolan. Det skulle även innebära att man får en person med socionomkompetens närmre förskolans verksamhet på samma sätt som vi via brottsförebyggande brobyggare inför det i grundskolans verksamhet. Vi tror att den typen av tvärprofessionellt perspektiv är en viktig aspekt i att tidigt fånga upp barn.

Barn till ensamstående mammor

Vi vet att barn till ensamstående mammor löper större risk för att hamna i utanförskap, misslyckas i skolan eller drabbas av psykisk ohälsa. Därför bör en särskild satsning göras för att erbjuda dessa mammor och barn riktat stöd för att tidigt förebygga ohälsa eller utanförskap. Här ser vi gärna att ett IOP (samverkan med föreningslivet) syftar till att erbjuda kostnadsfria aktiviteter och föräldrastöd för de ensamstående mammorna som söker efter något inspirerande, roligt och tryggt att göra tillsammans med sitt barn. Här ser vi Fryshusets verksamhet "Barn till ensamma mammor" som ett bra exempel.

Sluta skjut

Vi motionerade i början av 2021 om att kommunen skulle införa modellen Sluta skjut. Sedan dess har vi, vid flertalet tillfällen fått till oss att polisledningen i Linköping inte är intresserade av att arbeta enligt modellen, vilket då gör genomförande omöjligt. Med anledning av det har vi i denna budget inte avsatt särskilda medel till Sluta skjut utan valt att fokusera på avhopparverksamhet, föräldrastöd, tidiga insatser och mycket annat med samma målfokus. Vi har dock fortfarande en ambition och vilja att kommunen ska arbeta utifrån modellen Sluta skjut.

Bostad först

Miljöpartiet vill införa Bostad först, vilket är en modell för att minska hemlöshet som bygger på bostaden som en mänsklig rättighet. Vi vill att Bostad först ska bli den bärande principen i arbetet mot hemlöshet. Målet ska alltid vara att en person får ett eget kontrakt på en egen lägenhet med egen nyckel och på vägen dit ska kommunen erbjuda boende utifrån individens behov. Detta är en förutsättning för att alla andra insatser som erbjuds av samhället ska kunna få bäring. Olika typer av stöd för att klara av att bo självständigt ska erbjudas, från vardagsbestyr till behandling av beroendeproblematik. Alla stödinsatser görs utifrån hyresgästens egna prioriteringar. Målet är att kunna ta över hyreskontraktet.

Handlingsplan mot prostitution

För att hjälpa personer ut ur prostitution krävs kompetens om vilket stöd som behövs. Här är stödbehovet ofta omfattande och behöver ske i samverkan med vården, Försäkringskassan, Skatteverket och andra insatser. Idag har Linköpings kommun inte en handlingsplan kring hur detta ska utföras och vem som ansvarar för arbetet. Det är inte heller implementerat på ett bra sätt i den plan kommunen har för våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck. Vi avsätter pengar i vår budget för att ta fram en handlingsplan för arbetet mot prostitutionen.

Våra satsningar

- Förbättra arbetssituationen på socialförvaltningen genom att införa 6 timmars arbetsdag och anställa heltidshandledare.
- Utökat föräldrastöd till föräldrar vars barn blivit dömda för brott, placerats på HVB eller SiS, har ungdomstjänst eller ungdomsövervakning som insats samt lider av beroende.
- Införa en tjänst som har i uppdrag att bistå pedagoger i förskolan med kunskap och rådgivning gällande barn som riskerar att fara illa samt stötta med orosanmälan..
- Samarbete med civilsamhället för att arbeta med ensamstående mammor.
- Successivt implementera Bostad först.

Äldreomsorgen i Linköping ska vara trygg, likvärdig och jämställd. Livskvalitet och delaktighet ska vara i fokus. Genom äldreomsorgen ska vi skapa möjlighet till en glädjefull vardag, med stort fokus på god och vällagad mat, möjlighet till utevistelse och sociala aktiviteter. Många äldreboenden behöver anpassas till ett förändrat klimat genom att förses med fjärrkyla och bättre isolering för att kunna hålla en behaglig inomhustemperatur oavsett om det är varmt eller kallt ute.

Den psykiska ohälsan hos äldre ökar. Forskning pekar på oönskad ensamhet som en bidragande faktor. Därför satsar vi på ökad bemanning och fler mötesplatser för att minska den ofrivilliga ensamheten bland äldre.

Sociala måltider

Att som äldre kunna välja att några dagar i veckan få avnjuta en god lunch tillsammans med andra och att få komma ut ifrån sin lägenhet kan vara viktigt för att bryta ensamheten. Detta gäller både äldre som i övrigt sköter sig själva, och den som har bosome eller hemtjänst. Vi vill erbjuda alla de som idag får en matlåda hemlevererad möjlighet att istället äta på någon restaurang som har avtal med kommunen. Detta skulle alltså ske enligt samma modell som skolluncher för gymnasieelever under pandemin men utgå ifrån en frivillig basis och med fokus på att bryta ensamhet. Mat som serveras på vårdboende ska hålla hög kvalitet, vara näringsriktig och vara tillagad på plats, helst av en kock.

Satsning på personalen

För att hemtjänst och äldreboenden ska kunna skapa en trygg och stabil omsorg så krävs satsningar på personalen. Vi ser till att fler får fasta anställningar och tar bort delade turer. När fler kan planera sin fritid och återhämtning utifrån ett arbetsschema istället för att bli inringd som timvikarie minskas sjukskrivningarna. Med mer personal minskar vi också den ständiga minutjakten som tårt hårt både på personal och brukare.

Framtidens äldreomsorg

Vi föreslår även en rekordstor satsning på digitalisering inom äldreomsorgen som ett sätt att möta framtidens behov, öka attraktiviteten som arbetsgivare och erbjuda bättre livskvalitet genom att man, som ett komplement till annan verksamhet erbjuder digitala aktiviteter och besöksrum för de äldre.

Vi ser även att digitala verktyg i högre grad bör användas för att främja hälsan hos äldre. Det kan handla om digitala påminnelser, viktig medicinsk information som insamlas av

smarta klockor eller via telefoner samt möjligheten till digital avstämning med sjukvårdspersonal som komplement till de ordinarie träffarna.

Våra satsningar

- Klimatanpassa äldreboenden.
- Minska den ofrivilliga ensamheten.
- Erbjud sociala måltider.
- Erbjud fler fasta anställningar och helt ta bort delade turer.
- Stor satsning för att utreda hur framtidens äldrevård ska se ut och vilken roll digitaliseringen spelar samt implementering av digitala verktyg.

För att kunna ge en bra välfärd, effektivisera arbetssätt och minska den ofrivilliga ensamheten bland äldre vill vi digitalisera fler funktioner och processer. Digitalisering är inte ett mål i sig, men genom att använda digitaliseringens möjligheter kan vi erbjuda ännu bättre och mer jämlik vård och skola och effektivisera fler stadsbyggnadsprocesser och ansökningar. Dessutom ökar kommunens attraktivitet som arbetsgivare med moderna effektiva arbetsverktyg. Digitaliseringen syftar till att avlasta och spara tid på administration så att mer tid kan avsättas till de mänskliga mötena. Att digitalisera processer och arbeta med digital kommunikation kan också vara ett verktyg för att stärka demokratin och medborgarnas inflytande.

Smidig digital kommunikation för Linköpings medborgare

Vi vill att information om kommunens verksamhet ska vara tydlig, gärna möjlig att översätta och hemsidan ska vara enkel att navigera. Verktyg som man använder för att exempelvis söka skolplats eller ansöka om ledighet från skola ska vara förståeliga för alla.

Kommunen behöver säkerställa att utbildningsuppdraget för skolappan Unikum genomförs så att skolorna avlastas från den bisyssla det idag blir att hjälpa föräldrar att navigera appen, skaffa sig inlogg eller bank-id. Utbildningar i Unikum bör hållas i alla kommunens större områden och erbjudas på olika språk. Införandet av Unikum bör även utvärderas utifrån ett brukarperspektiv.

Stor digital satsning inom äldreomsorgen

Vi föreslår även en rekordstor satsning på digitalisering inom äldreomsorgen som ett sätt att möta framtidens behov, öka attraktiviteten som arbetsgivare och erbjuda bättre livskvalitet genom att man, som ett komplement till annan verksamhet erbjuder digitala aktiviteter och besöksrum för de äldre.

Vi ser även att digitala verktyg i högre grad bör användas för att främja hälsan hos äldre. Det kan handla om digitala påminnelser, viktig medicinsk information som insamlas av smarta klockor eller via telefoner samt möjligheten till digital avstämning med sjukvårdspersonal som komplement till de ordinarie träffarna.

Artificiell intelligens som ett verktyg för att minska arbetsbördan

Den digitala utvecklingen skapar förutsättningar för att minska arbetsbördan inom flera av de tungt administrativa tjänsterna vi har i kommunen. Vi tillsätter därför en

utredning med syfte att utreda i vilka processer på samhällsbyggnadsförvaltningen som man skulle kunna implementera AI för att minska arbetsbördan och korta väntetider för till exempel planbesked.

Vi ser även att man i framtiden bör göra liknande översyner inom omsorg, skola och central förvaltning. Detta bör ses som ett komplement till den redan befintliga verksamheten och skapa tid för mer mänsklig interaktion genom minskad administration. Något som i sig ofta ökar känslan den upplevda kvaliteten och service från kommunen mot sina medborgare.

Våra satsningar

- Utveckla kommunens digitala kommunikation så att den är enkel att förstå för alla kommunens invånare.
- Digitalisera fler processer för att frigöra mer tid till mänskliga möten, bland annat inom äldreomsorgen, på samhällsbyggnadsförvaltningen och inom skolan.
- Utred införandet av AI för att avlasta förvaltningar med tung administrativ börda.

Hallar för idrott

Linköping behöver fler idrottsanläggningar så att alla föreningar får plats. Idag får stora föreningar ofta de bästa träningstiderna och det skapar en ojämlikhet. Vi fortsätter att arbeta utifrån den framtagna hallstrategin vilket under mandatperioden innebär nya, fullstora idrottshallar på fler ställen i kommunen.

Vi behöver säkerställa att alla idrotter kan utövas i Linköping på jämlika villkor så att vi inte blir beroende av, exempelvis en privat aktörs välvilja eller prissättning. Just nu står racketsporten inför en svår situation då Linköping Sportcenter sätter höga hyror för föreningar, eller helt tar bort möjligheten att hyra lokaler, för att de har egen konkurrerande verksamhet i kommunens fastigheter. Här behöver kommunen se över och erbjuda alternativ så barn och ungdomar kan fortsätta spela tennis, pingis, badminton och squash i Linköping till rimliga priser.

Utveckla ungdomsverksamheten

Kommunens ungdomsverksamhet har en viktig roll i att förebygga otrygghet och vi välkomnar därför den utredning som gjorts på Ung Puls för att se över hur man kan utveckla arbetet. Vi ser redan nu att åldersspannet på Ung Puls behöver ändras från dagens 13-25 år som är alldeles för brett. Verksamheten ska anpassas bättre utifrån ungdomars behov. I utsatta stadsdelar ska ungdomsgårdarna byggas ut för att svara upp mot de växande sociala behoven, som trångboddhet och behov av läxhjälp. Vi ser även behovet av att bevara den ungdomsverksamhet som finns på landsbygden och skriver om behovet av samlingslokaler för föreningslivet på landsbygden under kapitel "Landsbygden".

Lokaler till verksamheter för unga HBTQI+ personer

Liquid, kommunens verksamhet för unga HBTQI+ personer mellan 12-21 är i stort behov av egna lokaler, ett behov som vi anser att kommunen bör tillgodose. Liquids arbete är oerhört viktigt då de möter en grupp som vi vet löper större risk för psykisk ohälsa, suicid, utanförskap och för att utsättas för hatbrott.

Hedersrelaterat våld och förtryck

Den tidigare kommunala verksamheten Shanazi hjältar och hjältinnor måste återupptas i igen. Det finns idag en samordnare kring arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck, men denna är placerad på socialförvaltningen vilket innebär att den operativa verksamheten, som bör ligga på kultur och fritid eller barn och ungdom idag är obefintlig.

Det handlar om föreläsningar och event för barn och unga, kolloverksamhet, läger och den ettåriga utbildningen för unga mentorer som man tidigare erbjöd inom verksamheten.

Våra satsningar

- Bygga fler fullstora hallar.
- Förbättrad ungdomsverksamhet.
- Nya lokaler för kommunens HBTQI-verksamhet.
- Verksamhet för ungdomar för att förebygga/upptäcka hedersrelaterat våld och förtryck.

Kommunen är en av Linköpings största och viktigaste arbetsgivare. Välfärden är beroende av att vi tillgodoser behovet av platser på allt från äldreboende, LSS-boende och förskola. För att kunna göra det och bibehålla kvalitet så är tillgången till personal avgörande. Flera av våra verksamheter har svårt att rekrytera personal i bristyrken, behålla erfaren personal och uppnå en önskvärd arbetsmiljö. I vår budget presenterar vi förslag om sänkt arbetstid, heltidshandledare för nyanställda, utökad digitalisering, tvålärarsystem och satsning på arbetsmiljö. Utöver det så vill vi också lyfta ytterligare frågor som omfattar flera av kommunens förvaltningar och verksamheter med fokus på kommunens roll som arbetsgivare.

Att säkerställa att kommunen är ett attraktiv arbetsgivare är att säkerställa kvaliteten på välfärden och öka värdet av skattepengarna. För att vara med och tävla om arbetskraften nu och i ett framtida arbetsliv krävs det mer av en arbetsgivare än enbart lönediskussioner. Med nya lösningar i arbetslivet kommer även nya möjligheter. Vi får en minskad belastning på miljön om färre reser dagligen, vi kan på sikt hitta mer flexibla upplägg som sänker kostnaderna för kontor och nå potentiella medarbetare som tidigare inte varit inom fysiskt räckhåll.

Externt utförd medarbetarundersökning

Kommunen gör idag en egen medarbetarundersökning. Då mycket av den personal som lämnar oss, särskilt inom bristyrkena, går till privat sektor så ser vi ett behov av att "spänna bågen ytterligare" och börja benchmarka oss mot privata aktörer. Detta gör vi bäst genom att ta in en extern aktör för medarbetarundersökning såsom exempelvis Stångåstaden och Sankt Kors gör idag. Det gör att vi kommer ta in frågor som vi själva kanske inte tidigare har ställt men som är viktiga för många unga som idag väljer arbete.

Har en modern arbetsplats stämpelklocka?

Vi ser att en del i att ta kommunen framåt som en modern och attraktiv arbetsgivare är att se över kulturen kring stämpelklockorna på förvaltningarna. Väldigt få kontorsbaserade arbetsplatser har kvar den gamla modellen med stämpelklocka och tidslåst arbete. Man vet att den typen av modeller kan bidra till att trycka ner kreativitet och vara hämmande i allmänhet. Att arbeta utifrån stämpelklockan ger inte produktiva arbetsplatser eller attraktiva arbetsgivare, den ger bara en yttre ram som ska fyllas utan tanke på vad som ska presteras, man bara stämplar in och ut tid. Vi i Miljöpartiet är för ett mer hållbart, långsiktigt och tillitsbaserat arbetsliv.

Vi tror att arbetsklimat och arbetsformer i dag och än mer i framtiden är en betydande konkurrensfaktor, framför allt för den offentliga sektorn som sällan lockar med höga löner.

Att hitta flexibla och moderna arbetsmetoder handlar om tillit, att ge frihet under ansvar, att våga låta medarbetare växa ifrån stämpelklockan och utvecklas. För med det utvecklas också arbetsplatsen och prestationen ökar.

Våra satsningar

- Avveckla stämpelklockan på alla administrativa förvaltningar och stärkt employer branding.
- Göra en extern medarbetarundersökning för att kunna jämföra oss med andra arbetsgivare.
- 6h arbetsdag på socialförvaltningen
- särskilda medel för skolor som vill införa tvålärarskap
- utökad satsning på digitalisering inom äldreomsorgen för att skapa framtidens arbetsplats

Finansiering

För att finansiera de satsningar som krävs för att Linköpings klimatarbete ska följa Parisavtalet så flyttar vi investeringar från utbyggnader av biltrafiken till hållbara transporter och klimatanpassning. Vi slutar subventionera Linköpings flygplats med 44 miljoner/år. Flyget måste börja stå för sina egna kostnader, allt annat är otänkbart när vi befinner oss i en uppenbar klimatkris.

Vi ser också att staber och administrativa funktioner har vuxit och gör därför vissa besparingar på dessa funktioner inom barn- och ungdomsnämnden. Vi anser att skattemedlen ska verka där de behövs som bäst och det är ute i våra verksamheter.

Övriga satsningar finansieras av riktade statliga bidrag samt uttag från Stadshus AB, som möjliggörs tack vare gott resultat hos Tekniska verken. Utdelningen kommer dock aldrig vara så stor att det påverkar bolagets fortsatta möjlighet att investera i klimatinsatser.

Miljöpartiets förslag på ändringsbudget

Belopp tkr	Budget 2023
Kommunfullmäktige	
Utökad medborgardialog med avsatt budgetpott	5,000
Delsumma	5,000
Kommunstyrelsen	
Klimatinsatser (minska utsläppen, energieffektivisering, upphandling och konsumtion)	50,000
Projekt "Avveckla stämpelklockan" på alla administrativa förvaltningar och stärkt employer brand	1,000
Ny externt utförd medarbetarundersökning	300
Flygplatsen sponsras inte	-44,000
Utökat stöd till den politiska organisationen	1,500
Utökad avgift till Leader Folkungaland med 100 tkr/år 2023-2024 och 400 tkr/år 2025-2029	100
Omställningsstöd till lanthandlarna	1,000
Delsumma	9,900
Äldrenämnden	
Ökad satsning på digitalisering för att möta ett ökat behov, ökad målgrupp och vara en attraktiv arbetsgivare	15,000
Ökad personaltäthet, ta bort delade turer, införa sociala måltider	10,000
Minska den ofrivilliga ensamheten	1,000
Delsumma	25,000
Social- och omsorgsnämnden	
Utökad nivå på habiliteringsersättningen KF 14 juni 2022, 3mnr per år	3,000
Koordinator som utökar arbetet mellan skola och socialtjänst samt kan stötta i process/utbilda om kring orosanmälan	1,000
Heltidsanställda handledare på socialförvaltningen för nyanställd personal	3,000
Särskilt stöd under omställning till 6 h arbetsdag på socialtjänsten vid införandet av Sundsvallsmodellen	1,000
Riktad verksamhet mot barn till ensamstående mammor	700
Utökat föräldrastöd till föräldrar vars barn hamnat snett	3,000
Införa Bostad först	2,000
Delsumma	13,700
Barn- och ungdomsnämnden	
Sökbar pott för att stimulera fler skolor att införa tvålärarsystem	10,000
Utökning av ram (Fritids till alla barn, steg 1, kraftigt utökad elevhälsa, steg 1)	50,000
Anställa brottsförebyggande brobyggare	2,500
Utredning och insatser kring hur det dödliga våldet påverkat i skolor (sex berörda skolor)	3,000
Satsning för elever med särskild begåvning	1,500
Fler kommunala sommarjobb för ungdomar	2,000
Minskning av den centrala administrationen till följd av stor satsning på kompetens ute i verksamheterna	-8,000
Delsumma	61,000
Kultur- och fritidsnämnden	
Utveckling och byggnation av anläggningar för idrott, bad och rekreation KS 2022-05-24	
Konstgräs på Tallbodavallen, kapitaltjänst	250
Servicebyggnad Ekängen ökad hyreskostnad pga platsättning o asfaltering	250

Projekteringskostnader o utredningar	1000
Skarpan i Berga, ny konstgräsanläggning drift o kapitaltjänst	700
Ekängen, ny naturgräsanläggning drift o kapitaltjänst	800
Lambohov, ny konstgräsanläggning drift o kapitaltjänst	800
Rivning av servicebyggnad Lambohov	500
Utveckling av Ryd motionscentrum, drift o kapitaltjänstkostnad	800
Hyra egna lokaler till Liquid (HBTQI+ verksamhet för unga)	150
Återaktivera verksamhet mot hedersrelaterat våld och förtryck, läger, utbildningar mm (Shanazi hjältar och hjältinnor)	600
Utveckling av anläggningar för idrott KS 2022-08-xx	
Tillkommande kapitaltjänst och driftkostnader för Ryd Solhaga och Lingvallen	
Projekteringskostnader och utredningar av Ryd Solhaga och Lingvallen	100
Fadderverksamhet	250
Delsumma	6,200
Arbetsmarknadsnämnden	
Satsning på SFI (anställa fler lärare för utökad undervisningstid, hemspråklärare)	3,000
IOP för fler sommarjobb för elever på SFI	2,000
IOP (uppsökande verksamhet med syfte att slussa in till utbildningar och stödinsatser som kommunen erbjuder)	1,000
Fortsatt finansiering Drivbänks arbetsmarknadsinsats	4,000
Delsumma	10,000
Samhällsbyggnadsnämnden	
Nytt naturreservat, tillskapande av fler våtmarker, besvarande av biologisk mångfald, utredning för ytterligare naturreservat	25,000
Hållbara transporter (genom omprioritering inom ram, se investeringsbudget)	0
Utredningsuppdrag för mini-återvinningscentral och pop-up-återvinning	500
Utreda platser för mindre mobilitetshubbar i villatäta områden	700
Utredning kring AI	2,000
Delsumma	26,200
Bygg- och miljönämnden	
Skärpt tillsyn för miljöbrott	1,000
Delsumma	1,000
Summa förslag till förändrade budgetramar för nämnderna	158,000
Belopp för politisk satsning	-40,000
Generella riktade statsbidrag	-60,000
Tillfälligt ökad utdelning från Linköpings Stadshus AB	-58,000
Summa förslag till förändringar	0
Investeringsramar	
Samhällsbyggnadsnämnden	
Investering i bilvägar (Ullevileden byggs ej)	-125,000
Investering gång- och cykelvägar	40,000
Klimatanpassning	80,000
Kultur- och fritidsnämnden	
Ytterligare upprustning av Ryds motionscentrum med bland annat café	3,000
Summa förslag till förändringar	-2,000